ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ
№ 18

ՏԱՐԵԿԱՆ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Թաւրիզում . . . . 14 ղռան
Գաւառներում . . . . . . 20 ղռան

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Ռուսաստան . . . . 4 րբ. 50 կ.
Թուրքիա . . . . 50 ղռուշ
Եւրոպա . . . . 12 ֆրանգ
Ամերիկա . . . . 2 տօլար 5 ս.

Յայտարարութիւնների վճարը
Առաջին երեսում տողատեղը 10 շահի
Չորրորդ ,, ,, ,, 5 ,

ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ 6 շահի

Խմբագրութեան հասցէն՝ Թաւրիզ
ՄԻՏՔ-ի խմբագրութիւն կամ Tauris (Perse)
Rédaction du journal «MITK»

ՄԻՏՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ—ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. Մեզ գրողներից խնդրւումէ գրեն պարզ, մաքուր և անպայման թղթի առաջին երեսի վրայ:
2. Խմբագրութիւնս իրեն է վերապահում իրաւունք՝ ստացուած յօդուածները փոփոխութեամբ և կրճատումներով հրատարակելու։
3. Մենք մերժում ենք „ու" ի և „վ" ի ուղղագրական հերձուածը և մեզ ենք վերապահում իրաւունք՝ ստացուած նիւթերը տպել մեր ընդունած ուղղագրութեամբ -ու-ով։
4. Չտպուած կարճ յօդուածները չեն վերադարձնւում։ Ուղարկուած և չտպուած երկար նիւթերը յետ ստանալու համար պէտք է ուղարկել պօստի ծախսը։
5. Չի տպուի ոչ մի յօդուած եթէ դա կեղծ անուան հետ միաժամանակ չի կրի յօդուածագրի անուն ազգանունը։
6. Բաժանորդները թերթ չստանալու դէպքում շուտով տեղեկացնելու են մեզ՝ հակառակ դէպքում խմբագրութիւնս իրեն զերծ է համարում պատասխանատւութիւնից։
7. Չտպուած յօդուածների համար խմբագրութիւնս բացատրութիւններ չի տալիս։
8. Հասցէները փոխելու համար պէտքէ մեզ ուղարկել 2 ղռան 10 շահի։

№ 18 1912 Թ. ՇԱԲԱԹ 30 ՅՈՒՆԻՍԻ 1912 Թ. № 18

ՍԱՐԱՃԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ *իւր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց, որոնք ողբալի տիկին*

ՎԻՐԳԻՆԷ ՍԱՐԱՃԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան մասնակցելով գրաւոր թէ անձամբ մխիթարեցին իրենց վշտացեալ սրտերը։

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Ծախւում է հանգուցեալ Նիկողայոս Մելիք Բարաջանեանի տունը, որ գտնւում է Ղալի Բաղան թաղում։ Տունն ունի փողոցի կողմում երկու սենեակներ, երկուական ընդարձակ սանդուխտաներով իրենց յետեւում։

Այդ սենեակների հանդէպ՝ բակի միւս կողմում կայ մի ընդարձակ հիւրասենեակ մի փոքր նախասենեակով։ Յետեւում կայ նաև մի փոքրիկ բակ խոհանոցով և թոնրատնով։ Ջերզամինները ըստ ամենայնի յարմարաւոր են։

Գնել կամեցողները թող բարեհաճեն դիմել Արամեան դպրոցի հոգաբարձուներից պ. Ս. Տէր Կարապետեանին և կամ պ. Կոստի Բարայեանին։

5—1

ԱԶԴ

Մեզ հասած պաշտօնական մի գրութիւնից ուրախութեամբ տեղեկանում ենք, որ Պօլսում Տաճիկ կառավարութեան կողմից դադարեցուած և հայ լրագրութեանց մէջ բացառիկ դիրք գրաւած «ՆՈՐ-ԱՇԽԱՐՀ» օրաթերթը մօտիկ օրերում վերստին հրատարակուելու է։ *Խմբ.*

ԲԱՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՁԱՅՆԸ

«Միտք»-ի №16-ի յաւելուածում Թաւրիզի բանուորութիւնից մի խումբ՝ ձայն բարձրացրեց կենտրոնականի պարտիզի մուտքի բարձր արժէքի առթիւ։

Ի՞նչ ասաց զրկուածների, ճնշուածների այդ համեստ ձայնը։

—Նա, մի կարգ դիտողութիւններից յետոյ, որոնք փաստում էին թէ կենտրոնականի պարտիզի մուտքի հանդիսաւոր օրերի վճար մի ղռանը չափազանց թանկ է գործաւոր ու արհեստաւոր դասի համար, շատ քաղաքավարի և բանուորական շատ պարզ ու յստակ լեզուով յայտարարեց.

—Ինչքան որ մենք իմանում) ենք այդ պարտէզը պատկանում է հասարակութեան և ամեն մարդ էլ, թէ հարուստ թէ աղքատ թէ վաճառական և թէ բանուոր իրաւունք ունին մտնելու և զբօսնելու, իսկ յարգելի հոգաբարձութիւնը այնպէս գին է նշանակում որ մի բանուորի ամբողջ օրւայ աշխատավարձն է, որ իհարկէ չէ կարող տալ մի քանի ժամ զբօսնելու համար։—*

Ո՞վ կարող է առարկել իւր պարզութեան մէջ պերճախօս այս արդարացի պատճառաբանութեան, որն անպայման պէտք է յարգել՝ ընդառաջելով բանուոր դասի չափազանց իրաւացի և կօրրեկտ առաջարկին։

Ո՞վ կը ցասի թէ այդ պարտէզը հասարակութեան չէ պատկանում։ Իսկ ինչ արդէն հասարակապատկան է և մանաւանդ զբօսավայր, այլ և տրամաբանական չէ դրա համար կրկնակի ու եռակի վճար առնել։ Եւ այն էլ այնքան թանկ, որ խիստ ծանր է թէ բանուորի, թէ աշակերտ դասի, թէ բազմանդամ արհեստաւոր՝ անգամ միջին դասի մի ընտանիքի համար, որոնք նոյնպէս կկամենային կենտր-ի պարտէզը մտնել և օգտուել նրա թարմ օդից ու այլ բաւականութիւնից։

Բարերար Ն. Ջոհրաբեանի 75,000 րուբլու դրամով Աստղատականցոց համար գնուելով այդ դպրոցական շէնքն ու նրա պարտէզը, դա այլ ևս դարձել է զուտ ժողովրդական մի սեպհականութիւն և որպէս այդպիսին՝ իսպառ աւելորդ է պարտիզի մուտքի վճար առնել։

Մենք այդ պարտէզը համարում ենք ճիշտ այնպիսի ընդհանրական ազատ զբօսավայր և հասարակական սեպհականութիւն, որպիսիք լինում են Ռուսաստանի և Եւրոպական քաղաքներում, որոնց զբօսավայրերից անխտիր օգտւում են անվճար մուտքով՝ հասարակութեան բոլոր խաւերը։ Այդ օրինակով էլ ազատ ու անվճար պէտք է լինի կենտրոնականի մուտքը մեր քաղաքի համայն հայ հասարակութեան առաջ։

Թերևս մեզ առարկեն, որ պարտէզը լուսաւորութեան, պարտիզպանի և ընթացիկ ծախքերի պէտք ունի, հապա դրանք ո՞րտեղից հոգալ։ Կպատասխանենք.

Նախ, որ այդ ծախսերը պիտի ծածկուեն հէնց բարերարի խոշոր գումարի տոկոսիքից։ Բացի այդ, կենտրոնականի բաւական լաւ ռոճիկ և ընդ նմին փառահեղ բնակարան ստացող տեսուչ՝ ուսուցիչների հետ այնպէս պայմանաւորուել, որ նոցա ռոճկից դուրս գան որոշ քանակով տոկոս՝ յիշեալ ծախսերի համար։ Իսկ եթէ այնուհետև էլի պակաս կըգացուի, այդ ժամանակ միշտ մի ընդհանուր հասարակական հանգանակութիւն կսկսուի, որից, իհարկէ, չի խուսափի անգամ մեր բանուորութիւնը։

Կենտրոնականի պարտիզի բացումով նախկին հասարակական զբօսավայրերը-հանգստարան, Աստուածածին և այլ տեղեր—արդէն մոռացութեան տրուեցան։

Եւ ի՞նչ արդիւնք ստացուեց դրանից։ Զբաւորները զրկուեցին թէ այդ նախկին վայրերից և թէ կենտրոնակից, որով և մնացին փողոցում։

Իւրաքանչիւր կիւրակի անհագին բազմութիւն կարելի է տեսնել խռնուած պարտիզի մուտքի առաջ՝ կանգնած վիզները ծուռ և աղաչական աչքերով՝ աժան գնով արժանանալու կենտրոնականի պարտէզը մտնելուն։

Սակայն զո՜ւր յոյսեր։ Մուտքի վճարն այնքան թանկ է նշանակուած որ չի թոյլատրում բազդից չփայփայուածների ներս անցումը այդ երանելիների զբօսավայրը։ Իսկ եթէ այդ խեղճերից յանկարծ գտնուեն այնպիսիները, որոնք կուզենան անվճար մուտքով օգտուել պարտիզի հաճոյքից, այնպիսիք, ինչպէս փորձը ցոյց տուեց, պէտք է հաշուի առնեն իրենց կող ու գլխի ջարդը պարտիզի «խնամոտ հսկիչներից»։

Մարդկային ստեղծագործող միտքը եթէ անսանձ բնութիւնից շատ ու շատ գաղտնիքներ է կորզել և նուաճումներ արել և շատ բաներ արգելքի տակ դրել, սակայն նա չի սեպհականացրել Աստուծոյ լոյսն ու օդը։

Մեր խեղճ բանուորութիւնը, որ իւր առողջ կազմուածքն ու թոքն է մաշում կօշկակարի անառողջ և կաշուէհոտ խանութում, դերձակի սակաւալոյս գործանոցում, հիւսնի փոշառատ ու խոնաւ արհեստանոցում, արիւն քամող գրաշարանոցում և այլն, կարօտ է շաբաթը մի անգամ, մի կիւրակի օր, այդ մաքուր օդին ու պայծառ լուսին, սակայն այդ ևս զլացւում է նորան։

Կենտրոնականի արգոյ հոգաբարձուներ, բարի եղէք

ազատ մուտք ու ճանապարհ բացել աշխարհի այդ խորթ զաւակների համար ևս, որոնց կարօտ աչքերում պարզ կարդացւում են.

Միթէ այս հասարակական պարտիզից հալածուած ենք մնալու մենք, արդէն չար բաղդից հալածուածներս, և մեզ՝ իբրև մարդու հնար չի տրուելու միւս բաղդաւորների պէս ազատ զբօսնելու այդ ընդհանուր հասարակական վայրում։

Այդ մաշուած մարմինները, գունատ դէմքերը, թուլցած բազուկները եւ գպանեից անապահովները լի յուսով սպասում են, որ կենտրոնականի պատուարժան հոգաբարձութիւնը սիրով կյարգի իրենց առաջարկը։ Մենք ևս վստահ ենք, որ նա անարձագանք չի թողնի մեր ժողովրդի այս զրկուած դասի ձայնը։

---

*) *Բնագիրն առաջ է բերուած անփոփոխ։* *Ծ. Խ.*

Մեր սկզբունքն է.-կամ բոլորովին ազատ ու անվճար մուտք անխտիր ամէն մի հայ և Եւրոպացի անհատի համար կենտրոնականի պարտէզը, կամ ամենաշատը 2 շահի վճար, եթէ ոչ բոլոր քաղաքացոց, գոնէ անպայման բանուորութեան, դպրոցական աշակերտութեան, կանտօրների ստորին կարգի ծառայողների, մինչև 10 տարեկան երեխաների և այլ այսպիսեաց համար։

Գէթ օդի ու բնութեան վայելքը մատչելի անենք անմենքի համար։ Դարձնենք կենտրոնականի պարտէզը իսկական ժողովրդական զբօսավայր։

Ահա, այս ենք ասում մենք և այդ է ասում նաև բանուորութեան ձայնը։

Լսենք այդ համեստ ձայնը։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Յունիս 22 (ն. տ.)Փարիզ

Լուր է պտտում, թէ մի ֆինանսական սէնդիկատ, որ Տրանս-Պարսկական երկաթուղիի շինութեան մենաշնորհն ստանալու հետամուտ է, բանակցութիւն է սկսել Պարսից կառավարութեան հետ 12 միլ. Անգլ. ոսկու փոխառութիւն անելու։

Անգլիական պառլամէնտում արտ. գործոց նախարար Սըր-Էդուարդ Գրէյ պատասխանելով մի հարցապնդումի՝ ի մասին Պարսկաստանի երկաթուղիների քօնցեսսիայի, որը տրուելու է Անգլօ-Ռուսական մի ընկերութեան, կամ մի օտար սէնդիկատի, ասաց՝ որ այդ մասին որ և է ճնշում ի գործ դրուելու չէ, թէև այդպիսի մի ձեռնարկի յաջողութեան համար դիպլօմատիական աջակցութիւն Թէհրանում ցոյց կտրուի։

Անգլ. թերթից Մ. Պ.

Պարսկաստանի հարաւում համատարած աւազակութիւններ և սպանութիւններ են։

Յունիս 2-ին, Լօնդօնում, գիտութեանց ճեմարանում, Պարսկական ընկերութեան հովանաւորութեան ներքոյ, պարոն H. F. B. Lynch-ը [Լինչը] տուել է մի դասախօսութիւն «Պարսկաստանի կարևորութիւնը» վերնագրով։ Ժողովին նախագահել է Sir Thomas Barclay-ը։

Դասախօսութիւնը բաղկացած է եղել երեք մասերից։

I. Պարսից ներկայ սերունդը բաւական մեծամտել է և այնպէս է կարծում, որ Անգլիացիները բարեկամ են Պարսկաստանին լոկ իրենց շահերի տեսակէտից, որ մի պատնէշով բաժանուեն Ռուսաստանից և չլինեն նրա դէմ առ դէմ ու անմիջական հարևանը։

Այս քաղաքականութիւնը, ասել է դասախօսը, իրաւ է եղել է մի ժամանակ Անգլիոյ դէմքը, սակայն այդ թողնուած է և ամէն ևին այժմ երկիւղ չկայ Ռուսիոյ հետ անմիջական հարևան լինելուց։

II. Պարսիկների մեծամտութիւնըն, ուրեմն, թէ մենք մեր երկիւղից ենք պահում Պարսկաստանը միանգամայն անտեղի է։ Որովհետև եթէ մենք ուզենանք և հարկ համարենք Պարսկաստանն էլ կվերցնենք և, պէտք եղած ժամանակ էլ, Ռուսիոյ անմիջական հարևանն եւ կարող ենք լինել։

III. Պարսկաստանի բաժանումը (որից միշտ վախենում են պարսիկները) բացարձակ թէ քօղարկուած՝ Ռուսներից կամ մեզնից, միշտ կարող է լինել, բայց մենք այդ բնաւ չենք ցանկանում, որովհետև մեզնից և ոչ մէկը չի ուզում ուժերի ահագին լարումով մեր սահմաններն այդ կողմից ընդարձակենք։

Պարսիկները խոհեմ վարուած կըլինեն, եթէ գիտնան օգտուել մեր բարեկամութիւնից և հեռու լինելով երևակայական ու անխոհեմ քայլերից՝ չվտանգեն իրանց անկախութիւնը։

Անգլ-ից.

ԹՐՔՕ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
(Daily Telegraph-ից)

—

Հռչակաւոր թղթակիցը Անգլ. «Դէյլի Թէլէկրաֆ» թերթի, դօքտոր Տիլլօն, վերջերումս Օսմանեան սպարապետ և պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հետ երկար մի տեսակցութիւն է ունեցել Կ. Պօլսում։

Յունիս 22-ին համարում (ն. տ.) Մր. Տիլլօնը մի խիստ հետաքրքրական թղթակցութիւն ունի այդ մասին և, ի միջի այլոց, տալիս է Շէվքէթ փաշայի հետևեալ վճռական խօսքերը։

«Թիւրքիան հաստատ կանգնած է և անդրդուելիօրէն կկանգնի մինչև վերջը։ Անցեալ ութամսեայ ժամանակամիջոցում շատ բան գրուեց լրագրների էջերում պատերազմի առթիւ, բազմադիմի քննադատութիւններ եղան, նպաստաւոր և աննպաստ կարծիքներ արտայայտուեցան։ Գալով ինձ՝ կասեմ, որ ես դիպլօմատ չեմ, այլ պարզապէս մի զինուոր։ Եւ իմ պարտականութիւնն է իմ հայրենիքի հողը ոգի ի բռին պաշտպանել։ Այդ ես արեցի, անում եմ և վճռապէս որոշած եմ անել մինչև վերջը։ Մեր թանաքի կործն է՝ արգելել թշնամուն Թիւրքիայից մի թիզաչափ հող գրաւելու կամ խլացնելու։ Եւ այդ գործը մենք կկատարենք»։

—Կյուսաք յաջողել։

—Անկասկած։ Ես ոչ միայն մեր դատի արդար փաստ լինելուն հաւատում եմ, այլ նաև մեծ հաւատ ունեմ մեր վերջնական յաղթութեան վրայ։ Ինչպէս կարող կլինէի պաշտպանել մեր երկիրը ընդդէմ օտար և անիրաւ ոտնձգութեանց, եթէ ես չունենայի սրտումս մի այդպիսի զօրացուցիչ հաւատ։ Շեշտում եմ, ես ունեմ այդ հաւատը ծայրագոյն աստիճանի և մեր զինուորները յաղթ ցկլուխ տոգորուած է նրանով։

—Շատ բարի, բայց ինչպէս վերջանալու է այդ պատերազմը։ Դա չի կարող ընդ միշտ տևել, ինչով կվերջանայ դա։

—Այդ մի անպատեհ խաղերի հարցում է։ Թիւրքիան չէ պատերազմը հրահրողը և նրա իրքը պաշտպանողական է եղել և այդպէս էլ մնալու է միշտ։ Մենք բուռն և գերմարդկային ջանք ու ճիգ ենք ի գործ դնում, որ մի՛ զուգէ մեր ժողովրդեան մի մասը բռնի կերպով Իտալիոյ հպատակ դառնայ։ Եւ մենք պիտի յաջողենք։ Մենք չխանգարեցինք Եւրոպայի խաղաղութիւնը։ Մենք միայն մեզ պաշտպանում ենք ընդդէմ մի յարձակման, որը բոլորովին մի պրովօքացիա է անտեղի՝ և ոչ այլ ինչ։ Հետևաբար մեզ անկ չէ ասել, թէ երբ արդեօք կվերջանայ մաքառումը։ Այդ հարցը պէտք էր յանէտ մեր հակառակորդին ուղղել։ Ես միայն այսչափը կարող եմ ասել, որ մենք մի թիզ տեղ էլ զիջելու չենք յաւիտեան։ Մենք կարող ենք յաջողապէս պաշտպանել մեր երկիրը ընդդէմ մեր ներկայ թշնամուն և վճռել ենք այդպէս էլ շարունակել։

Մ. Պաղտասարեան

ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԶԻՆԱՒՈՐՈՒՄՆԵՐԸ
Ci vis pacum Para bellum!

Սա Լատիներէն մի հին ասացուածք է, որ նշանակում է, «եթէ խաղաղութիւն ես ցանկանում՝ պատրաստ եղի՛ր պատերազմի»։

Գնահատելով այդ խօսքում արտայայտուած հեռատես իմաստութիւնը, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների կառավարութիւնը մի նոր տեսակի վիթխարի թնդանօթ է պատրաստել տալիս, որի միջոցով 26 մատնաչափ տրամագծով, 67 ոտք երկարութեամբ, 75 հազար օխանոց մի հսկայական ռումբ 15 մղոն հեռաւորութեամբ տեղի վրայ հնարաւոր պիտի լինի արձակել։

Տրէդնօթ կոչուած պատերազմական ներկայ սիստեմի ահարկու նաւերը այդ նոր ռումբերին դիմադրելու անկարող պիտի լինեն, հետևաբար հարկ է լինում բոլորովին այլ տեսակ աւելի դիմացկուն Տրէդնօթներ կառուցանել։

ՇՈՒԵՅՑԱՐԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՈՅԺԸ

—

Շուեյցարիան աշխարհի ամենախաղաղ երկիրն է $3^1/_2$ միլիօն բնակիչներով։ Սակայն պատերազմի ժամանակ կարող է կռուի դաշտ հանել 500,000-նոց մի կազմ ու պատրաստ բանակ։ Իսկ տարեկան բիւջէէում պատերազմական մինիստրութեան ծախքը 25 միլիօն Ֆրանգի է հասնում։

Եթէ ամենախաղաղ տէրութիւնը աշխարհի՝ այս դրութեան մէջ է այժմ, ինչ աստիճանի պէտք է հասած լինի պատերազմիկ ազգերի դրութիւնը-կարող էք երևակայել։

Անգլ-ից Մ. Պաղտ.

Ն Ա Դ Ս Ո Ւ Ի Ց

Մեռա՜ւ իմ Մուսան... մի կարճ ժամանակ
Լուսաւորեց նա օրն իմ մենութեան.
Թառամեց իմ ծաղիկ, հանգաւ իմ կրակ
Մութ է անթափանց, մութն իբրև դամբան

Զմեր եմ այդ սրտում-յոգնած տանջանքից-
Ըսփոփիչ ձայներ փնտրում անձկալից։
Ոմանակոխ եղաւ պսակս հուսաւէտ,
Տանջւում եմ անէրգ, աներգ մաքառում։

Անցեալում սրբոյն վայելք ու աղէտ
Տեղի ունեցան իմ խեղճ նկուղում։
Ուզեմ՝ և երկնի գմբէթը փայլուն
Կը ծածկէր գլխիս ցոլքով մանրագեղ,
Արծաթեայ լճեր կը փռուէին հեռուն
Կը շարուէին սիւներ շէնքերի շքեղ
Եւ կը բարձրացնէն լեռներ ձիւնապատ
Դէպ կապոյտ երկնի բարձաբերձ ճակատ։
Իսկ այժմ մենակ եմ... մռայլ անկարեկից
Անկիւնը սրահի նայում է աչքիս.
Ինչպէս սև-թռչուն, որ պատուհանից
Զարպուք աչքով լինի նայելիս,

Նոյնպէս թևերով բաղխում է ուժգին
Մի ցուրտ փոթորիկ կէս գիշերային...
Մարմարն հոյակապ ապարանքների

Մթութեան ծոցում հալուեցաւ խաւար
Զգացան անհետ լեռներ վիթխարի,
Եւ յօշոտեցին այս սիրտը թըշուառ
Տագնապ ու կսկիծ.
Եւ անզօրութեան արտասուքն աղի
Ցայտեց իմ աչքից։

Մեռա՜ւ իմ Մուսան... մի կարճ ժամանակ
Լուսաւորեց նա օրն իմ մենութեան.
Թառամեց իմ ծաղիկ, հանգաւ իմ կրակ
Մութն է անթափանց, մութն իբրև դամբան ..

Թաւրիզ Մ. Պեs.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

28 Մայիսի Նոր-Ջուղա

„Apres moi le déluge“

Ֆրանս. առած.

Ակամայ յիշեցի Ֆրանսիական՝ այս առածը, երբ Այվատեան եպիսկոպոսի հեռանալուց յետոյ պարզուեց շատ շատերիս համար թէ նա ինչքան սրտացաւ առաջնորդ է եղել մեր Ամենափրկչեան վանքի համար և թէ ինչքան բարեխղճութիւն է ունեցել իր եղբայր՝ Մկրտիչ Աղային գործի գլուխ բերելով։

Յայանի է, որ Բագրատ վարդապետի հեռանալուց յետոյ, Սահակ եպիսկոպոսը ››չը կրնալով մենակ ապրել‹‹ Թէհրանից բերեց իր եղբօրը՝ որպէս ընկեր։ Եւ որպէսզի վանքի հացը Մկրտիչ Աղային հալալ լինի, առաջնորդը մի սնոտի պատճառով պաշտօնից հեռացրեց 30 երկար տարիներ ծառայող ծերունի տնտեսին, նրա փոխարէն իր եղբօրը նշանակելով։ Մինչ այդ, «անտէր Ամենափրկչեան վանքը» դարձաւ Մկրտիչ Աղայի սեփականութիւն, և ո՞վ էր որ կարող էր նրա կամքից դուրս գործել։

Աւելորդ համարելով մի առ մի արձանագրել Մկրտիչ էֆէնդու կատարած «ծառայութեան ցուցակը», որը աւելի քան խայտառակ ու անպատուաբեր է վանքի համար, մեզ հետաքրքրում է իմանալ թէ որտեղից մեր հոս-հոս աղան կարողացաւ մեկնելուց առաջ, իր մօտիկ բարեկամի միջոցով, 750 թումանաչափ գումար փոխադրել Թէհրան, այն աղան, որը Թէհրանից եկաւ մի ձեռք հնամաշ զգեստով և որը, հաւաստի աղբիւրներից ստացած տեղեկութեան համաձայն, ոճիկ չէ ստանալիս եղել վանքից։ Մեզ հետաքրքրում է իմանալ, թէ ո՞ր հաւատարիմ ծառայութեան համար, մեր աղա Մկրտիչը առաջնորդ-եղբօր հրամանով, մեկնելուց առաջ վանքի գանձարանից 200 թուման կլոր գումար նուէր ստացաւ։ Բանկեան չէր վանքի վրին աւելորդ բեռ լինելը։

Անշուշտ առաջնորդը գիտէր, որ Պարսկա-Հնդկաստանի իր թեմակալութեան օրերը համարուած են, այդ պատճառով ազատ ասպարէզ էր տալիս իր եղբօր կապրիզներին, փոյթ չէր թէ վանքը անտեսապէս տուժում էր։

Մի կողմ թողնելով վերոյիշեալները, ինչպէս և երկու եղայրների մինչև Էջմիածին ստացած ահագին ճանապարհածախքը (Առաջնորդի համար տուած ճանապարհածախքը հասկանալի է, եղբօր համար ինչու), դեռ տեսէք, յարգելի ընթերցող, թէ Սրբազան և էֆէնդի Այվատեանները ինչքան «ազնիւ» ու «բարեխիղճ» են գտնուել հետևեալ դէպքում։

Եղբարք Այվատեանները Սպահա-

նից մեկնում են վանքպատկան երկու ձիերով մինչև Թէհրան։ Այնտեղ ձիերը և վանքապատկան մի հրացան վաճառում են և, ինչ թագցնեմ ընթերցող ... դրամը գրպանում (մօտ 200 թուման) և ճանապարհւում են դէպի էջմիածին .....

Ահա թէ ում համար է ասուած «դժղուկս քամէք և զուղտս կլանէք»։

Իւազեկ.

18 Յունիս Սովուջբուլաղ

ՄՈՒՋԱԼԼԱԼԸ ՓԱԽԱԾ

Այսօր լսեցինք, որ Գիւմիւշ Գեօլ գիւղից Մուջալլալը փախել է։ Ի՞նչ միջոցով է փախել, պարզ չէ, բայց, ոստ պտտած լուրերի, ասում են որ Միրզա-Հասան խանը՝ Սարդարը Մուքրիի նրան բռնելու ուղարկած լիազօրը, նրան բռնելուց յետոյ գնացել է Բօքան, Սարդարը Մուքրիի գիւղը, որ ձիաւորներ բերի Թաւրիզ փոխադրելու համար. այդ միջոցին նա գիւղից փախել է։ Գիւղատէր աղան մինչև Սարդարի մօտերը յետևից մարդ է ղրկել։

Բայց, ինչպէս լուրերն են ասում, դրանք բոլորը պատճառաբանութիւններ են։ Միրզա-Հասան խանը ոչ թէ գնացել էր ձիաւոր բերելու, այլ Մուջալլալի մօտ եղած չորս բեռ Թղթադրամն ու ոսկին տարել էր Բօքան, որը մօտ 600,000 *) ղրան է և պատուիրած կլինի գիւղատէրին, որ ազատ թողնէ այդ իշխանին և վերջինս էլ ուրախութեամբ կատարել է հրամանը։

Յամառ լուրեր են պտտւում, որ Սալար Դովլէն Մուջալլալի մօտ է եղել մինչև Սինա, այնտեղից բաժանուել անցել է Տաճկաց սահմանները Բանաի կողմերը։ 2-3 օր է լսում ենք, որ քաղաքումս է, տեղիս դատաւորը լըրտեսներ է գցել բռնելու համար, երևի կարծում է, որ յիշեալ խոշոր գումարի չափ էլ գումար սրա մօտ կարող է լինել։

Սիրուշ Աբեղեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մ. ԲԱՂԱՔ (ՖՐԱՆՍԻԱ).

Սիրելի Ալէքսան.

Ստացայ քո ուղարկած «Միտք»-ի առաջին համարները և ուրախացայ։

Ես սիրում եմ ամեն մի գործ, որ նուիրուած է բուն ժողովրդի շահերին։ Ես սիրում եմ ամեն մի Պարսկաստանցու, որ կատարում է իւր պարտքը մեր դժբաղդ հայրենիքի վերաբերեալ։

Մենք ունինք մի չորս Պարսկաստանցի երիտասարդներ, որոնք հռչակուած են նոյն իսկ դոքտորայի տիտղոսով, սակայն նրանցից ոչ մի օգուտ ստացաւ մեր հայրենիքը։ Արդ՝ ասրեմն, հաւթքել եմ նրանց ալ՝ տիտղոսի ալ քանի քանի տայ, դրանք չահ չունին մեր ժողովրդին և մեր հայրենիքին։

Հայ բանաստեղծը գրել է այս որհրդաւոր տողերը շատ տարիներ առաջ, երբ դեռ մեր իրականութեան մէջ շերտաւորում չկար։ Այնուհետև այդ խօսքերն անցան շովինիզմի շարքը, կամ գոնէ այդպէս համարեցին։ Սակայն ես գտնում եմ դա շատ սխալ։ Դրանք շատ գեղեցիկ և իմաստալի խօսքեր են։ Իւրաքանչիւր անհատ պարտաւոր է կատարելու իւր պարտականութիւնը այն միջավայրի վերաբերմամբ, ուր նա ծնել կամ՝ որի մէջ նա մեծացել է։

Թող ուրիշները իմ խօսքերն ընդունեն նացիօնալիզմ, այնուամենայնիւ ես պնդում եմ ասածիս վրայ և գովում բոլոր նրանց, որոնք չնայած չարակամութեան շաչող փոթորիկներին, կանգնած են հաստարմատ կաղնուպէս և աներկիւղ գործում են իրենց շրջապատի, իրենց միջավայրի համար։

Այդ տիպի ցայտուն, աւելի ճիշտ՝ ամենացայտուն գործիչներից մէկը դո՛ւ ես։ Հետևապէս դու իրաւունք ունես պարծենալու, որովհետև զաւակ ես այդ երկրին և այժմ քո հասկացողութեամբ ու կարողութեամբ, կատարում ես քո պարտքը, միշտ լինելով համոզուած, որ դու ժողովրդին տալիս ես որոշ օգուտ, որի համար և դու լիակատար արժանի ես խրախուսանքի։

Տխուր է մեր հայ անհիւրընկալ, չկամ և չարակամ իրականութիւնը։ Մտածել հասարակութեան համար, դա նշանակում է ուժեղացնել իւր թշնամիների բանակը [1])։

Բայց դու չարունակիր քո անվըհատ և քո հոգուն վայել համարձակ պայքարը։ Շատերը խռովկան երեխի նման երես կըդարձնեն քեզնից, շատերը, որոնց խիղճն ու երեսը արդէն սևացած է իրենց անարգ ու բռնաւորական գործերից, քո կծու գրչի պատճառով, ընկած կանանց պէս, կսկսեն թամբասանք ու վարկաբեկում քո խըրոխտ անձի շուրջը։ Շատերը, քո նախկին բարեկամ-զինակիցներից, քո անկեղծ խօսքից ցնցուած՝ կանցնեն քեզ ատողների կողմը, այնուամենայնիւ անվհատ առաջ գնա, հասկացողներն ու իսկական գործիչները քո կողմն են ու քեզ ծափահարող։

Այդ բոլորից յետոյ քո յանդուգն խօսքիդ ու գրչիդ մի բան կըբարեմաղթէի։

Աստուած չտար, որ հայկական ժլատութիւնը, չկամութիւնն ու քարասրտութիւնը յուսահատեցնէր քեզ և ստիպէր, որ ճարահատ թողնէիր քո խըմբագրական համարձակախօս պրօֆեսիադ։ Տար Աստուած, որ մեր հասարակութիւնը, գլխաւորապէս մեր վաճառական դասը նիւթապէս քեզ աջակից ու յենարան լինէր քո մարտական մեծ գործում, ազնիւ պայքարում։ Լիայոյս եմ, որ, գոնէ, Թաւրիզի ողջախոհ, կուսակցամոլական ախտով չվարակուած, անկախ մտածող դասը քո կողմն է և անպայման իւր նիւթական [2]) օժանդակութեամբ կօգնի քեզ ի յարատևումն ժողովրդօգուտ քո թերթի, որին, ինչպէս ասացի, խէթիւ կնայեն և կբամբասեն սև խղճով մեր յայտնի գործիչներն ու նոցա՝ ինքնուրոյնութիւնից զուրկ, մոլի հետևողները։

Միշտ համակրանքով դէպի քեզ
քո ընկեր ***

[1]) Ընդ գծումը մերն է [ծ. խ.
Իսկական մարգարէութիւն [« »

[2]) Ինչպէս յայտարարել ենք, մենք նիւթական շահ չենք սպասում և չունենք էլ այս թերթից, այլ այժմ կայ բացարձակ վնաս։ Սպասելի է որ մեր համակիրներն ու ունևոր դասը, ինչպէս ընդունուած է բոլոր ազգերում, իրենց սրտաբուղխ նուէրներով աջակցէին և հնար տային մեզ՝ յարատևելու երկար շատ երկար այս մեծ գործը։ խմբ.

*) Խմբագրութիւնս այս տողերի պատասխանատուութիւնից իրեն զերծ է համարում։ Ծ. Խ.

ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱՒՐԻԶ

Արդէն յայտնի է, որ իր հրաւիրած չորրորդ ժողովը փակեց ինքը Կարապետ սրբազանը, երբ այդ ժողովի հրաւէրից յետոյ՝ իւր առաջնորդական տպարանում (իրենից ծածուկ և առանձին սրտաբացութեամբ հիւրընկալուած) տպուած մի թռուցիկով որոշ փորացաւով, բռնուած ինչ որ «համերաշխականներ»՝ «քաղաքական քաջութիւն էին համարել» Յունիս 10-ի *) իրենց վիժեցրած ժողովի պատասխանատուութիւնը սրբազանի վըրայ քցել։

Այդ վրդովիչ և աններելիօրէն սըտապատում թռուցիկից (տպուած թեմ. տպարանում) սրդողած՝ սրբազանը ժողովը փակելով չըաւականանալով՝ մի վճռական յայտարարութեամբ ազդարարել էր, որ Վ.եհի օծման առթիւ էջմիածին գնալու լինելով, այնտեղ էլ կզեկուցի Վեհին եղածը և լինելիք հոգաբարձական ընտրութեան համար էլ նորին Սրբութիւնից կարգադրութիւն անել կտայ։

Սակայն երբ այդ ազդարարութիւնից յետոյ Ղալայի ծխականներից ներկայացան սրբազանին և ներկայացրին նաև 70 հոգու ստորագրութիւն և պահանջ դրին գործը էջմիածին քարշ չտալ, այլ քուէատուփ դնելառաջնորդարանում, այդ ժամանակ սրբազանը շտապեց անել էլի մի այլ կարգադրութիւն. այն է պատուիրել իր փոխանորդ տէր Կարապետ քահա-յին, որ նա 6-րդ ծխական ժողով կանչի, որի արդիւնքը պէտքէ ուղարկուի էջմիածին վասն հաստատման։

Այս վերջին կէտը ամենքի մէջ կասկած և վրդովմունք է առաջացրել։ Ի՞նչ պէտք կամ ի՞րբ է տեւնուել որ մի հոգաբարձութեան հաստատումը էջմիածին ղրկուի։

Ամսիս 23-ին Շէշկիլանում կախուած էր Այդն փաշի քրոջ որդին։ Կախուել է Շուջաէդ-դովլի հրամանով։ Ասում են որ էլի կախուելու են 8 հոգի մարդիկ։

Առ հասարակ սպասելի և ցանկալի է, որ գործեն գթութիւնն ու մեղմ և ներող քաղաքականութիւնը։ Ներկայ խռովայոյզ ժամանակներում իւրաքանչիւր մի պարսիկ մարդու կամ պարսկաստանցու անձը կարող էր լաւագոյն պարիսպը լինել խռովարարների կամ ապստամբների դէմ մղուած կռիւներում, փոխանակ կախուելու։

Սահմանադրական Պարսկաստանը ղալլի, ամբարի և ուտելեաց պաշարի վրայ արժէք և արգելքներ էր դրել։ Այժմ մի յայտարարութեամբ Շօջա-էդ-Դովլէն վերացրել է բոլոր այդ կարգի սակագներն ու արգելքները և ազատ է հրամայում ամենքին, որ ով ինչ ուզում է ծախի, ինչ գնով ուզում է ծախի, ցորեն ամբարի և այլն։

Առաջներում նոյնպէս՝ Պարսկաստանում, բացի սպանդագործներից (ղասաբներից), ով ուզէր իւր համար ոչխար, գառ և այլ կենդանիներ կմորթէր կամ ուտելու կամ ծախելու համար և ազատ էր որ և է հարկից կամ տուգանքից։ Սակայն անուղղակի հարկերի նշանակումից այս կողմ՝ այդպիսի մորթումների համար, իբրև աղիքի հարկ, առնւում էր 1 ղրան, իսկ մորթող և ծածուկ ծախողից էլ տուգանք էր առնւում։ Այս արգելքն ևս Շօջա-էդ-Դովլէն ամսիս 22-ից, մի գրաւոր յայտարարութեամբ, ոչնչացուած է համարում և յայտնում, որ ով գառ, ոչխար, ըստ նախումն, կուզենայ մորթել թէ ուտելու և թէ ծախելու իւր ապրուստը հայթայթելու՝ բոլորովին ազատ է և ոչ ոքի պարտաւոր չէ 1 ղրան հարկ նաև տուգանք տալ։

Այդ տուգանքը գանձում էր մաքսատան ենթակայ ակցիզի և աղիքային վարչութեան բաժանմունքը, որի հսկիչն է այժմս Բէլժիքացի պարոն Լէժէօնը։

Պարսկաստանում հաստատ և գրաւոր օրէնքներ չլինելու պատճառով, շատերը իրենց իրաւունք են համարում յանկարծ և առանց որ և է հիմքի մի անակնկալ պահանջ յարուցանելու մի անմեղ և անպարտ մարդու դէմ։ Գործը երկար հարց ու փորձից և չստուգուելուց յետոյ՝ վերջը հասնում էր մօլլի մօտ երդման և անպայման մի տուգանք հասնում էր անմեղ կողմին։ Նման «շեառերին» վերջ տալու նպատակով Շօջա-էդ-Դովլէն մի օրէնք է հրատարակել, որ ով այդպիսի պահանջներ յարուցանի և դատարանում հաստատել չկարողանայ, այնպիսին պարտաւորւում է անպայման վճարել դատարանական բոլոր ծախսերը։ Սա մի լաւ և արդար օրէնք է, որով շատ անմեղ մարդկանց օձիքը կազատուի «ճանճալ» և «շեառ ու շիւռ» մարդկանցից, որոնք, ինչպէս ասում են, կըռիւը ծախու առնող մարդիկ են։

23-ին, երեկոյեան ժամը 5-ից զգալի կերպով սկսեց վատանալ եղանակը, փչող քամին ու փոշին յանկարծ սաստկացաւ, ամբողջ երկնքի երեսը բռնեց խիտ ու խիտ փոշին, որին յաջորդեց մի թեթև անձրև։

Մեզ յայտնում են որ, 10 մանրամասն և 8-ածալ էջերից բաղկացած մի նամակով Սարդար Ռաշիդը յայտնում է իւր՝ ընդդէմ Շահսովաններին ունեցած յաջողութիւնների մասին։ Եթէ այդ ճիշտ է, ապա ինչպէս բացադրել Թաւրիզից՝ այդ նպատակով Ռուսական զօրքի մեկնումը, որ սկըսուեց Յունիս 22-ից։

Մեզ յայտնում են, որ Պետերբուրգից վճռական կարգադրութիւն է եղել անխնայ ջարդել Շահսովաններին։ Այդ նպատակով, ինչպէս լսեցինք, Աստարից անցնելու են 10,000 ռուս զօրքեր, որոնք տեղիս ռուսական զօրքերի հետ վճռական հարուած պիտի տան այդ անհանգիստ և վայրենի բնազդներով օժտուած տարրերին-Շահսովաններին, որոնք հէնց ամենամեծ պատուհասներն են իրեն-Պարսից պետութեան։ Ռուսաց պատմութեան լաւագոյն էջերից մինը պիտի լինի Շահսովանների նուաճումը ու նոցա խաղաղ կեանքի ընտելացնելը։

Լսում ենք որ Շահսովանները հիմնայատակ աւերել, թալանել և գրաւ բաղդայրել են 67 գիւղեր։ Այդ գիւղերի մէջն են և Հաջի Նիզամ Դովլի գիւղերը։

Յունիս 27-ի գիշերը՝ լոյս 28, ժամը 1-ին թեմիս առաջնորդ Կարապետ սրբազանը կառքով մեկնեց քաղաքից դէպի էջմիածին։

*) Նոյն օրը Թիֆլիզում կատարուել է Մ. Յովնանեան դպրոցի հոգ. ընտրութիւն Մողնու ծխականների կողմից, նոյնպիսի սկանդալ և բռնութիւն թայֆայականները կատարել են և այնտեղ։ Ո՞րքան նման են այս «քաչքերը» ամեն տեղ և ամեն բանում իրար։ Ծ. Խ.

Ուաճար 21 Թուով (Յունիս 24) Շօջա-էդ-Դովլի ստորագրութեամբ փակցուած էր պատերին հետեւեալ յայտարարութիւնը։

Տներում և այգիներում երեկոյեան դէմ ով հրացան արձակի, այնպիսին կձերբակալուի քաղաքիս ռուսական զօրամասից ու խիստ կպատժուի, իսկ այդ տեղն էլ հիմնայատակ կկործանուի։

Մեզ խնդրում են յայտնել, որ վաղուայ պատարագը մատուցուելու է Ս. Աստուածածնի այգում։

Ամսիս 28-ին Սալմաստից դարձան առաջն. փոխանորդ Տ. Կար. քհնն. և գործավար՝ պ. Գասպար Օհանեանը։

ԱՐՏԱՔԻՆ

Ալբանական ապստամբութիւնը դարձել է այժմ մի անշիջելի հրդեհ, որովհետև նրան միացել են յայտնի Մալիսոր և Միրիդիտ ցեղերը։ Միւս կողմից՝ Թիւրքական երկու վաշտ և մի հեծելազօր անցել են ապստամբների կողմը։ Սպասւում են արիւնահեղ ճակատարտեր։ Ամեն օր Կ. Պօլսից ուղարկւում են զօրքեր։

Չինաստանը շատ խառն է, հարաւը հիւսիսի դէմ կատաղի կռիւ է յայտարարել։ Կանտօնում գլխատուեցին 50 անկարգապահներ։ Չինաստանը Ամերիկայից 600 միլիոնի փոխառութեան բանակցութիւններ է վարում։

Ալբանական խռովութ ապստամբութեան առաջ՝ ղեկավար Եր. Թիւրքերը գլուխները կորցրել են։ Նախատեսնւում է մինիստրական ճգնաժամ։

Թիւրք օֆիցերական շարժումը նպատակ ունի ի գահ կոչել Թիւրքական այժմեան գահաժառանգ պրինց Եուսուֆ Իզէդդինին, որ մեծ ժողովրդականութիւն է վայելում զինուորների մէջ։ Կազմակերպւում է յեղափոխական զօրք Կ. Պօլիս դիմելու համար։

Աւստրիան շարունակում է զօրքեր կենտրոնացնել Սերբիական սահմանագլխի վրայ։ Աւստրիայի նպատակն է շարժուել դէպի Սալօնիկ։

Կ. Պօլսի զօրքերի մէջ ևս սկըսուել են յուզմունքներ։ Դրութիւնը դառնում է վտանգաւոր։ Կառավարութիւնը դժգոհների վերաբարմամբ չէ վստահանում զինուորական ոյժ գործադրել, երկիւղ կրելով ընդհանուր ապստամբութիւնից, որից կբռնկուի երկրորդ յեղաշրջում։

Ամեն րոպէ Կ. Պօլսում սպասւում է մեծ վեզիր Սայիդ փաշայի և զինուորական մինստր Շէվքէթ փաշայի հրաժարականը, որովհետև ներկայ կացութեան մէջ նրանք անկարող են մնալ կաբինէտի կազմում։

Կանտօնի (Չինաստան) զօրքերը քաղցած ապստամբութիւնից գնեցին 800 աղջիկ՝ Կանտօնի անառականոցներին վաճառելու համար։ Աղջիկները խլելու փորձի ժամանակ զինուորները սպանեցին մի քանի ոստիկանների։ Զինուորական դատարանի որոշմամբ՝ բոլոր դրդիչները գնդակահարուեցին։

Գերմանական կայսր Վիլհելմը կիտերլէն-Վէխտերի հետ Յունիս 23-ին գալիս է Բալթիական ջրերը Ռուսաց կայսեր տեսութեան։ Կ. Վէխտերը Սազօնովի հետ խօսելու է բացառապէս Թիւրք-Իտալական պատերազմը վերջացնելու հարցի մասին։

Լրագիրները հաղորդում են, որ Աւստրիային աջողուել է կազմել Բալկանեան պետութիւնների լիգա (միութիւն), որի մէջ մտել են Սերբիան, Բոլգարիան, Ռումինիան և Չերնոգորիան։ Սպասւում է Յունաստանի համաձայնութիւնը։

Լրագրներից։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

Կ. Պօլսից հեռագրում են. «Թիւրքիայում ամեն ուրեք բռնութիւններ են կատարւում հայերի վրայ։ Եալօվայի մօտերը Թիւրքերը սպանեցին շատ հայերի։ Եալօվայի գայմագամը առաջ, Հայկական յայտնի ջարդերի ժամանակ, Ադանայի կառավարիչն էր»։ Իդդիհադի հետ համերաշխած և ծայրայեղօրէն խաբուած Դաշնակցութիւնը իւր տուած մեծամեծ խոստումների դիմաց ոչինչ անել չի կարողանում։ Հայերը յուսահատ են։ Ներքին գործոց մինստրը Պօլսի հայ խմբագիրներին կանչելով՝ խստիւ արգելել է ոչինչ չգրեն Անատօլուի հայերի մասին։

ՊՕՍՏԱՐԿՂ

Խնդրում ենք Մարաղի, Ուրմիոյ, Ղազվինի, Ռէշտի, Աստարի, և Թէհրանի մեր գործակալներին, որ փութան ժամ առաջ «Մտքի» բաժնեգները մեզ հասցնել։

Մեր նիւթականը չի ներում չորս ամսից աւելի ապառիկ թերթ ուղարկել։

Թաւրիզի 20-ից աւելի մեր արգոյ բաժանորդներին ևս խնդրում ենք շուտով մաքրել իրենց հաշիւները։ Մենք կանգնած ենք անխուսափելի և պարտադրաբար կանխիկ վճարումների առաջ։ Խնդրում ենք հնար տալ մեզ՝ անսայթաք մեր գործն առաջ տանելու և այլ ևս այսքան չյիշեցնելու վճարման մասին։

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՆ ԵՆ

Մարաղում պ. Յ. Տր. Վարդանեանը
Ուրմիում « Ա. Միրզաջանեանը
Աստարում « Ա. Բժշկեանը
Ռէշտում « Մ. Պատմագրեանը
Էնզէլիում « Բ. Մկրտչեանը
Ղազուինում « Ա. Տ. Յակոբեան
Թէհրանում « Պ. Միքայէլեանը
Սպահանում « Ն. Դաւթեանը։

Խնդրում ենք մեր բաժանորդներին շտապեն իրենց բաժնեգները յանձնել վերոյիշեալներին, րոպէ առաջ մեզ հասցնելու համար։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Ա. Տ. Վարդանեան

26-ին իւր տնում յանկարծամահ եղաւ ազգային-եկեղեցական հաստատութիւններին մշտական նուիրաբերութիւն անող Խաչիկ խան Սարաճեանի ամուսին Վիրգինէն։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեց Յունիս 27-ին։

Թաղման ժամանակ պ. Միհրան Բաղդասարեանը խօսել է ազգու դամբանական։

Հանգուցեալ տիկինը նախքան դէպի յաւիտենականութիւն անցնելը միջոց չի ունեցել իւր սիրած քաղաքացոց մի գեղեցիկ յիշատակ թողնել։ Յուսանք այդ կանէ այրիացեալ պ. Խ. Սարաճեանը։

Խմբագրութիւնս իւր ցաւակցութիւնն է յայտնում վշտացեալ ընտանիքին։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԱՑՈՒԵԼ Է ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՈՒՄ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
բուժարան (լէչէբնիցա)
Դրժէքները չափազանց մատչելի են։ Աղքատները բշժկւում են բոլորովին ձրի։ Հիւանդներ ընդունւում են առաւօտեան ժամը 8—1, երեկոյեան ժամը 3—6

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ՝ ՄԱՏԻՆԵԱՆ

МАГАЗИНЪ ПАРИЖЪ
MAGASINS DE PARIS-TABRIZ.
PROPRIÉTAIRE J. D. THOMASSIAN

ՓԱՐԻԶ ՄԱԳԱԶԻՆ
ԿԱՆԱՑԻ ՆՈՐ ԲԼՈՒԶՆԵՐ
ՓԷՇԵՐ և ԻՒՊԿԱՆԵՐ
ՆՈՐ ԿՏՈՐՆԵՐ
ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԳՆԻ ՊԱՏԻՍՏՆԵՐ
ՕԶԱՂՆԵՐ ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿԻ
ԵՒ ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ
ՇՏԱՊԵՑԷՔ ՕԳՏՈՒԵԼ ԱՌԻԹԻՑ
Նշանդրէքի և հարսանեաց բոմբօններ և շէրինիներ, կանացի բաժիսթեայ զգեստներ, տղամարդկանց անգլիական հրաշալի կտորներ և թարմ շօկօլադներ։

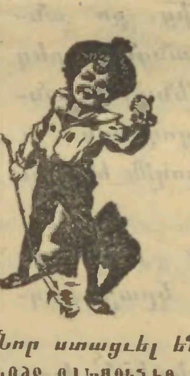

ԳԱՐՈՒՆ
(ՄԱԳԱԶԻՆ ՄԻՍԱԿ ԲԺՇԿԵԱՆԻ)

Նոր ստացել են ՄԵՏԱՔՍԵԱՑ ԸՆՏԻՐ ԲԼՈՒԶՃՅՈՒՆԵՐ, ՍՊԻՏԱԿ ԼԱՒ ՔԱԹԱՆՆԵՐ, տղամարդկանց ԿՈՃՏ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ, ԵՐԿՈՒՏԱԿ ՎԱՐԱՏՆԻԿՆԵՐ, ճաշակաւոր ԳԱԼՍՏՈՒԿՆԵՐ, անձեռոցիկներ, երեխաների գլխարկներ և զանազան տեսակի հետաքրքիր խաղալիքներ։
Ընդունելով ԵՂԲԱՐՔ ՍԷՑԼԱՆՈՎՆԵՐԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ ներկայացուցչութիւնը, պատիւ ունիմ յայտարարելու ի գիտութիւն սպառողների, որ ընդունում եմ նոյն ֆիրմայի պատրաստի պապիրոսների պապիրոսների և ծխախոտների պատուէրները։ Պատուէրներ կարելի է տալ 50000 հատից սկսած. իբրև կանխավճար վերցնում ենք 100-ին 15 0|0 գները հաշւում ենք գործարանի հաշւով, ցանկացողները կարող են վերցնել պրէյսկուրանտ։

ТАБРИЗСКАЯ ГОРОДСКАЯ
Больница
Возобновился амбулаторный и стацiонарный прiемъ больныхъ, ежедневно отъ 10—12 часовъ.
Бѣдные по запискѣ отъ г. Байларбеги принимаются безплатно
Завѣдующiй больницей
докторъ Ваганъ Геворковъ

ԲԱՂՆԻՍ Ա. ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ
Ի գիտութիւն Թաւրիզի յարգոյ հասարակութեան յայտարարում ենք, որ բաղնիսի ջուրը, որ առաջ մատակարարւում էր Ղալա Թաղից, այժմ բերւում է Լիլաւից։
Այն չքաւոր կանայք և աղջիկները, որ առաջ մարդագլուխ վճարում էին չորս աբասի, այժմ մի մի աբասի պակասեցուած է նոցա այդ տուած նախկին արժէքից։ Յաճախողները խիստ գոհ կմնան բաղնիսի մաքրութիւնից և ջրի լաւութիւնից։

ԴՕՔՏՕՐ ՍԱՐԳԻՍԸ
Ամեն ուրբաթ օրերը ժամը 2-ից, կէսօրից յետոյ, ձրի խփում է աղքատների և չքաւորների երեխաների ծաղիկները։